

DIRECTE INVESTERING

Laat het grote publiek u financieren!

PRAKTISCHEGIDS

voor coöperaties en vzw's

VOORWOORD

Autonome financiering én de band tussen coöperatie of vzw en publiek versterken: het kan!

De intekening op aandelen (bij coöperaties) en de uitgifte van obligaties (bij vzw's) zijn belangrijke instrumenten waarmee bedrijven uit de sociale economie de nodige financiële middelen bij het publiek verzamelen om hun doelstellingen te verwezenlijken.

In het kort

Een onderneming of organisatie heeft de mogelijkheid om binnen haar eigen netwerk óf bij een ruimer publiek financiering te zoeken. Deze strategie van autofinanciering wordt soms veronachtzaamd. Toch combineert ze verschillende voordelen. U voert ze gemakkelijk uit. U bouwt eigen fondsen op. U bent minder afhankelijk van banken. En u betreft leden of vennoten in een vereniging.

De lancering van een openbaar beroep op het spaarwezen vereist doorgaans de publicatie van een prospectus die door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) is goedgekeurd. Deze procedure is dwingend, tijdrovend en duur. Ze ligt daardoor zelden binnen het bereik van kleine organisaties.

Er zijn nochtans verschillende vrijstellingen voor het publiceren van een financiële prospectus. Zij zijn van toepassing op:

- * Coöperaties die door de Nationale Raad voor de Coöperatie zijn erkend en aandelen uitgeven waarop coöperanten kunnen intekenen;
- * Vzw's die obligaties uitgeven;
- * Elke onderneming die effecten (zoals obligaties, aandelen in een coöperatie,...) aanbiedt via een oproep naar het publiek en daarbij maxima respecteert zowel wat de totale inleg betreft als wat het bedrag per investeerder betreft. Deze wetgeving is tot stand gekomen om crowdfunding beter te reguleren.

Welke opties zijn te uwer beschikking om gebruik te maken van de vrijstellingen?

Opties	Juridische vormen?	Bedrag van de aanbieding?	Financiële producten?
1	Alle vormen (Coöp., VZW, vennootschap met sociaal oogmerk, andere)	0 tot 300.000€ 1.000€ per investeerder	Alle effecten
2	Erkende Coöperatieve Vennootschappen	0 tot 5.000.000€ 5.000€ per investeerder	Coöperatieve aandelen
3	VZW	Geen maximum bedrag	Obligaties

NB De bijzonderheden van de wetgeving rond crowdfunding zullen niet verder aan bod komen, want ook al zijn de criteria en limieten vrij eenvoudig, toch zullen de voorwaarden voor de realisatie, de aanbevelingen, de gevaren, etc. een weerspiegeling zijn van alles wat hierna aan bod komt m.b.t. de openbare aanbieding van coöperatieve aandelen en obligaties.

Toch noteren we alvast volgende regels:

- * De onderneming moet voorafgaand aan de lancering van haar aanbieding aan het FSMA alle documenten overmaken die aantonen dat ze beantwoordt aan de voorwaarden om te kunnen genieten van de vrijstelling.
- * Als een onderneming op permanente basis effecten aanbiedt, moet ze deze documenten jaarlijks overmaken aan het FSMA.

Het FSMA raadt aan dat de emittenten die gebruik maken van deze vrijstellingen het publiek wijzen op:

- * het feit dat de aanbieding is geplaatst zonder het publiceren van een prospectus;
- * er risico's verbonden zijn aan de producten die worden voorgesteld.

Opgelet!

Zoals elke investering is de inschrijving op aandelen van een coöperatieve vennootschap of obligaties een risicodragende belegging. De uitgever van deze producten moet dat als dusdanig communiceren. Een directe publieke financiering brengt voor de uitgifte-organisatie verplichtingen tegenover haar investeerders met zich mee. Zo moet deze organisatie te zijner tijd, binnen een verbintenis of volgens de opgestelde reglementering, uitbetalingen doen op basis van de coöperatieve aandelen. Ook al is de publicatie van het prospectus niet verplicht, toch is het aanbevolen om een document op te stellen en te publiceren dat potentiële investeerders volledig informeert over de eigenschappen en risico's van het uitgegeven product.

INHOUD

HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN	6	ALLES OVER VZW'S EN HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN	26
<u>PUBLIEKE FINANCIERING? HET KAN!</u>	7	<u>AANTREKKELIJKE FINANCIERINGSBRON</u>	27
Reglementering van het openbare beroep op het spaarwezen	8	... te gebruiken met de nodige omzichtigheid!	27
Openbaar karakter van de aanbieding	8	<u>DE UITGIFTE VAN OBLIGATIES IN DE PRAKTIJK</u>	28
<u>FINANCIERING MET VELE VOORDELEN</u>	9	Welke vragen moet u zich stellen voor u een obligatie uitgeeft?	28
Voor coöperaties	9	Hoe bepaalt de vzw de eigenschappen en modaliteiten van de obligatie-uitgifte?	28
Voor verenigingen zonder winstoogmerk	10	Welke informatie krijgen de potentiële kredietverstrekkers?	30
<u>TIJDROVEND EN DUUR PROCEDÉ?</u>	11	Welke informatie vraagt de vzw aan de intekenaars?	32
<u>NIET VOOR ERKENDE COÖPERATIES EN VZW'S!</u>	12	Belasting op de interesten	33
Erkende coöperaties	12		
Verenigingen zonder winstoogmerk	13		
		ENKELE VOORBEELDEN	34
		<u>ENERGENT (CVBA)</u>	34
		<u>KASTEELKLOOSTER SINT-JANSBERG (CVBA)</u>	35
		<u>HEFBOOM (CVBA)</u>	36
		ADRESSENBOEK	37
ALLES OVER COÖPERATIES EN HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN	14		
<u>COÖPERATIE: HANDLEIDING</u>	15		
Intrede (in het variabele kapitaal) en uittrede van vennoten	16		
Belastingheffing en -vrijstelling op dividenden	17		
<u>VRIJSTELLING VAN DE VERPLICHTING OM EEN PROSPECTUS TE PUBLICEREN</u>	18		
<u>ERKENDE COÖPERATIES</u>	19		
Wat is een erkende coöperatie?	19		
Aan welke voorwaarden moet de coöperatie voldoen om erkend te worden?	19		
Hoe verkrijgt een coöperatie de erkenning van de Nationale Raad voor de Coöperatie?	20		
<u>HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN IN DE PRAKTIJK</u>	21		
Welke vragen moet u zich stellen voor u een openbaar beroep doet op het spaarwezen?	21		
Gebruik van de afwijkingen	21		
Erkende coöperaties	22		

HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN

PUBLIEKE FINANCIERING? HET KAN!

Met een openbaar beroep op het spaarwezen verzamelt de coöperatie of vzw financiële middelen, met eigen fondsen of via schulden, bij natuurlijke of rechtspersonen.

Voor coöperaties

Coöperaties kunnen zich publiek financieren door de uitgifte van coöperatieve aandelen.

Wat is de uitgifte van coöperatieve aandelen?

Bij de inschrijving op aandelen van een coöperatieve vennootschap delen de inschrijvers iets, in dit geval een som geld. Bedoeling? Participeren aan de ontwikkeling van de onderneming en samen bijdragen aan haar succes. Is er winst, dan kunnen de aandelen aanleiding geven tot een vergoeding (dividend) en in principe kan ook de waarde van het aandeel toenemen (boekhoudkundige waarde).

Voor vzw's

Vzw's kunnen zich publiek financieren via een openbare lening door de uitgifte van obligaties.

Wat is de uitgifte van obligaties?

Een obligatie-uitgifte creëert een nieuwe obligatie die aan investeerders wordt verkocht. Een obligatie is een verhandelbare schuldvordering — een schuldbewijs vanuit de kredietnemer gezien — die een deel van de lening vertegenwoordigt uitgegeven door een onderneming of vereniging. De duur van de lening en de modaliteiten voor de terugbetaling en vergoeding van de kredietgevers liggen vast in een contract.

REGLEMENTERING VAN HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN

Om investeerders te beschermen en het vertrouwen van het publiek in de verschillende financiële beleggingsinstrumenten op de markt te versterken, is de openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten – het openbare beroep op het spaarwezen – strikt gereguleerd, zowel naar Belgisch als naar Europees recht.

Het Belgische recht regelt dit in de wet van 16 juni 2006 betreffende de openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

Deze beleggingsinstrumenten (*roerende waarden*) groeperen aandelen, obligaties en andere schuldverdringen of leningen uitgegeven door de ondernemingen.

OPENBAAR KARAKTER VAN DE AANBIEDING

De aanbieding van beleggingsinstrumenten, zoals obligaties of coöperatieve aandelen, is openbaar als meer dan 150 personen¹ een communicatie ontvangen op basis waarvan ze kunnen beslissen om het aangeboden beleggingsinstrument te kopen, en indien alle voorwaarden vermeld op pagina 11 zijn voldaan.

Het verspreidingskanaal heeft geen belang: in het openbaar spreken, een e-mail of brief versturen, een aankondiging in een magazine of op internet publiceren, ...

De openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten is een strikt gereguleerde activiteit. Ze vereist in de meeste gevallen de publicatie van een **prospectus** met daarin voldoende informatie voor de investeerder (zie. p.11 en p.12).

¹ Ongeacht of deze communicatie door de uitgever zelf of door een derde werd verstuurd.

FINANCIERING MET VELE VOORDELEN

VOOR COÖPERATIES

Waarom een openbaar beroep doen op het spaarwezen?

- * Het versterkt het eigen vermogen van de coöperatie en is een duurzame en heel flexibele financiering.
- * Het sensibiliseert en responsabiliseert het publiek, en betreft het bij de thematiek waarrond de coöperatie werkt.
- * De vennoten zijn dikwijls de belangrijkste klanten en/of ambassadeurs van de coöperatie!
- * Het is een praktisch en gebruiksvriendelijk financieringsmiddel waaraan weinig voorwaarden zijn verbonden. Zo is het niet nodig om een hypothecaire waarborg te geven, wat bij een banklening vaak het geval is.

Voor welke financiële behoeften?

Het openbare beroep op het spaarwezen betekent voor coöperaties dikwijls een belangrijke financieringsbron. In de mate waarin dit middel eigen vermogen voor de onderneming opbrengt, beschikt deze laatste vrij over de toekenning ervan. Toch is het wenselijk dat de potentiële investeerders in bepaalde gevallen duidelijke aanwijzingen krijgen over het gebruik van hun geld.

Staan er grote belangen op het spel, dan dient het openbare beroep op het spaarwezen als hefboom voor leningen bij de bank, die zelden 100 procent van de behoeften dekken. Zo vermindert dit instrument zowel de aanvang als de kostprijs van de bankleningen.

Daartegenover is dit financieringsmiddel misschien minder geschikt om kasproblemen op te lossen, gezien de tijdsduur die nodig kan zijn om de gevraagde som bijeen te brengen.

VOOR VERENIGINGEN ZONDER WINSTOOGMERK

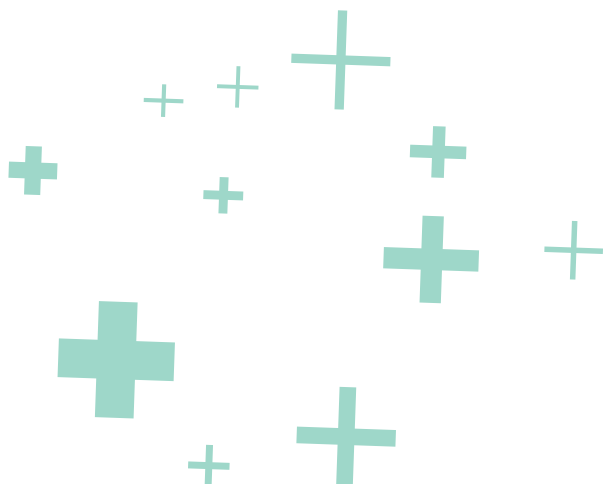
Waarom obligaties uitgeven en aan het publiek voorstellen?

- * De obligatie spreidt de afhankelijkheid van de financiële bronnen.
- * Het is mogelijk om tegen een voordeligere rentevoet en voor een langere looptijd geld te lenen dan bij de banken, en om alleen tijdens de lening interest te betalen.
- * De obligatie mobiliseert het spaargeld van individuele investeerders om de doelstellingen te realiseren en om hierover met het publiek te communiceren.
- * Het is een praktisch financieringsmiddel waaraan weinig voorwaarden zijn verbonden. Zo is het niet nodig om een hypothecaire waarborg te geven, wat bij een banklening vaak het geval is.

Voor welke financiële behoeften?

De uitgifte van obligaties door een vzw valt te vergelijken met een lening bij een kredietinstelling:

- * om in afwachting van de uitbetaling van subsidies een bedrijfskapitaal samen te stellen en zo de continuïteit van de activiteiten te verzekeren;
- * om een investering op korte of lange termijn te financieren (aankoop van een auto of grote machines, renovatiewerkzaamheden, verhuizing, enz.).

TIJDROVEND EN DUUR PROCEDÉ?

Algemene regel: de publicatie van een prospectus is verplicht

De Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) reguleert en controleert heel strikt de inhoud en modaliteiten van de communicatie over financiële instrumenten aangeboden aan het publiek, zoals aandelen of obligaties uitgegeven door ondernemingen. Dat garandeert de bescherming van particuliere investeerders en de kwaliteit van de aangeboden informatie.

De wet verplicht de ondernemingen en organisaties die obligaties of aandelen willen voorstellen aan het publiek – met andere woorden aan investeerders die geen professionele klanten of financiële instellingen zijn – een **prospectus** te publiceren die vooraf door de FSMA is goedgekeurd. Deze prospectus moet informatie geven bestemd voor de investeerder als de aanbieder:

- * een tegenwaarde van minder dan 100.000 euro per investeerder vereist.

EN

- * gericht is naar minstens 150 personen die geen gekwalificeerde investeerders² zijn.

EN

- * tot doel heeft een totaalbedrag te verzamelen gelijk aan of hoger dan 100.000 euro, berekend over een periode van 12 maanden.

De niet-naleving van de wet wordt gesanctioneerd door strafrechtelijke bepalingen (gevangenisstraffen tot een jaar en/of boetes van 75 tot 15.000 euro) en administratieve boetes opgelegd door de FSMA (tussen 2500 en 2.500.000 euro).

² Hier gaat het over aanbiedingen uitsluitend bestemd voor professionele klanten of specifieke tegenpartijen. Worden niet beschouwd als openbaar: aanbiedingen uitsluitend bestemd voor entiteiten die erkend of gereguleerd moeten zijn om op de financiële markten te opereren (kredietinstellingen, verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, institutionele investeerders, ...)

NIET VOOR ERKENDE COÖPERATIES EN VZW'S!

Vrijstellingen van de verplichte publicatie van een prospectus

De Belgische wetgeving³ verleent twee vrijstellingen van deze verplichting om een prospectus te publiceren.

ERKENDE COÖPERATIES

De Belgische wet bepaalt dat de verplichte publicatie van een prospectus niet van toepassing is op openbare aanbiedingen van coöperatieve vennootschappen die erkend zijn door de Nationale Raad voor de Coöperatie. **Voorwaarden:**

- * Het totaalbedrag van de aanbieding is lager dan 5 miljoen euro, berekend over een periode van 12 maanden.
- * Het maximale intekenbedrag van aanbiedingen van coöperatieve vennootschappen die als doel hebben om de vennoten een economisch of sociaal voordeel te verlenen in het kader van hun privébehoefte, is dusdanig beperkt dat geen enkele vennoot op het einde van de intekening coöperatieve aandelen bezit voor een nominale waarde hoger dan 5000 euro.
- * Bovendien moeten alle documenten over de openbare aanbieding het totaalbedrag ervan vermelden, alsook de eventuele drempel per investeerder (zie p.18 voor meer details)⁴.

De erkende coöperaties moeten aan de FSMA aantonen dat de openbare aanbieding voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden. Dat gebeurt vóór de opening van de openbare aanbieding, en in geval van een permanente aanbieding⁵ om de twaalf maanden.

3 Wet van 16 juni 2006 betreffende de openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

4 Artikel 18, §1 van de wet van 16 juni 2006.

5 Artikel 18, §3 van de wet van 16 juni 2006.

VERENIGINGEN ZONDER WINSTOOGMERK

Om hun niet-lucratieve doeleinden te verwezenlijken, kunnen verenigingen zonder winstoogmerk (vzw's) met een wettelijk statuut zich onbeperkt financieren bij het publiek door de uitgifte van obligaties⁶. Ze zijn niet verplicht om een prospectus te publiceren en hierover de goedkeuring van het FSMA te krijgen.

6 Artikel 16, §1 8° van de wet van 16 juni 2006.

ALLES OVER COÖPERATIES EN HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN

COÖPERATIE: HANDLEIDING

Een coöperatieve vennootschap is samengesteld uit vennoten. Hun aantal en bijdrage zijn variabel. Er bestaan twee soorten coöperaties: de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba) en de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa).

De **cvoa** impliceert zware financiële verantwoordelijkheden voor de vennoten, en wordt daardoor weinig gebruikt. Het kapitaal van de cvoa is variabel.

Bij de **cvba** bestaat het kapitaal uit twee afzonderlijke elementen: een vast en een variabel deel.

- * Het **vaste deel van het kapitaal** komt overeen met het kapitaal in de statuten en moet worden vermeld in de notariële oprichtingsakte van de vennootschap. Het kapitaal moet minstens gelijk zijn aan het minimale bedrag dat het wetboek van vennootschappen vereist: 18.550 euro voor de cvba of 6150 euro voor de cvba met sociaal oogmerk.
- * Het **variabele deel van het kapitaal** overschrijdt het bedrag van het vaste kapitaal. Met de maatschappelijke aandelen die het variabele kapitaal vertegenwoordigen, kunnen de vennoten zonder statuutwijziging in of uit de coöperatie stappen. Een coöperatie kan zoveel vennoten hebben als ze wil.

Het is mogelijk om meerdere **categorieën van maatschappelijke aandelen** te creëren waarvan de bijbehorende waarde en rechten verschillen.

WILT U HIEROVER **MEER INFORMATIE?**

Wilt u meer informatie over de oprichting en werking van coöperaties?

Dan verwijzen we u naar de handleiding over de coöperatieve vereniging: *De oprichting van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid*, uitgegeven door Febecoop.

INTREDE (IN HET VARIABELE KAPITAAL) EN UITTREDE VAN VENNOTEN

De toelatingsvoorwaarden van de coöperatie liggen vast in de statuten. Wil iemand die nog niet als vennoot is ingeschreven tot het kapitaal toetreden? Dan moet die aan de voorwaarden beantwoorden en door het bevoegde orgaan aanvaard worden. Dat is de algemene ledenvergadering of de raad van bestuur.

Om uit de coöperatie te treden, zijn er twee mogelijkheden: ontslag⁷ of uitsluiting om gegronde redenen. Ontslag kan alleen tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar. Iedere ontslagen of uitgesloten vennoot ontvangt de waarde van zijn aandelen zoals verschenen in de balans van het boekjaar waarin de feiten plaatsvonden⁸. Een meerwaarde is dus mogelijk, behalve als de statuten het anders bepalen.

De vennoot kan in principe zijn aandelen verkopen aan elke andere vennoot, maar niet aan een derde, tenzij de statuten het anders bepalen.

Naast de vereiste prospectie heeft de stijging van het aantal vennoten een impact op het beheer van de coöperatie.

Zo moet elke wijziging van de ledensamenstelling in het aandelenregister opgenomen worden. Iedere vennoot heeft het recht om minstens één keer per jaar uitgenodigd te worden op de Algemene Vergadering om de jaarrekening goed te keuren en kwijting te geven aan de bestuurders. Tot slot is het aanbevolen om de vennoten regelmatig te informeren over de activiteiten van de coöperatie. Want ook dat maakt deel uit van de coöperatieve gedachte!

7 De statuten kunnen de vennoten deze ontslagmogelijkheid ontnemen.

8 In geval van het overlijden, het faillissement of de schorsing van een vennoot hebben zijn erfgenamen, schuldeisers of vertegenwoordigers recht op de waarde van zijn aandelen volgens dezelfde regel.

BELASTINGHEFFING EN -VRIJSTELLING OP DIVIDENDEN

De dividenden zijn onderworpen aan een afhouding aan de bron, zijnde een roerende voorheffing. Die bedroeg 25 procent in juli 2014.

Voor natuurlijke personen met aandelen in **erkende coöperaties** zijn de dividenden gedeeltelijk vrijgesteld van de belasting op roerende inkomsten. Deze vrijstelling is voor elke aangifte beperkt tot de eerste schijf van 190 euro dividenden van erkende coöperatieve verenigingen (geïndexeerd bedrag voor het aanslagjaar 2015).

De coöperatieve verenigingen moeten de onroerende voorheffing alleen heffen op het bedrag boven de drempel van 190 euro dividenden voor de erkende coöperaties, en deze storten aan de belastingadministratie (de Federale Overheidsdienst – FOD – Financiën⁹).

Voor **particulieren** is de roerende voorheffing bevrijdend: natuurlijke personen moeten de dividenden niet vermelden in hun belastingaangifte als de coöperatie de roerende voorheffing bij de bron heeft afgehouden. Iedere vennoot die lid is van meerdere coöperaties, moet evenwel controleren of hij de drempel van 190 euro vrijstelling niet overschrijdt door de cumulatie van dividenden afkomstig uit deze coöperaties. In dat geval moet hij het surplus in zijn belastingaangifte vermelden.

WILT U HIEROVER **MEER INFORMATIE?**

Neem dan contact op met het Contactcenter van de FOD Financiën.

9 http://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voorheffingen/roerende_voorheffing/

VRIJSTELLING VAN DE VERPLICHTING OM EEN PROSPECTUS TE PUBLICEREN

De coöperatieve vennootschappen zijn niet verplicht om een prospectus te publiceren bij het openbare beroep op het spaarwezen als ze voldoen aan vier voorwaarden:

- 1* **De coöperatieve vennootschap** die aandelen uitgeeft, **moet erkend zijn** door de minister van Economie, via de Nationale Raad voor de Coöperatie (zie p.19).
- 2* **De openbare aanbieding moet handelen over de aandelen van de coöperatieve vennootschap.** De vrijstelling geldt niet voor de andere beleggingsinstrumenten, zoals obligaties.
- 3* Voor coöperatieve vennootschappen die als doel hebben om de vennoten een economisch of sociaal voordeel te verlenen in het kader van hun privébehoeften, is het maximumbedrag waarop voor deze aanbieding kan worden ingetekend beperkt. **Geen enkele vennoot mag in dat geval coöperatieve aandelen bezitten voor een nominale waarde hoger dan 5000 euro.**

Indien de aanbieding gebeurt door een coöperatie waarvan vennoten lid zijn om niet-professionele redenen, dan kan geen enkele betrokken vennoot op het einde van de aanbieding aandelen bezitten voor een nominale waarde hoger dan 5000 euro. Deze maximumdrempel is dus niet van toepassing voor coöperaties waarvan vennoten lid zijn om professionele redenen.

- 4* **Het totaalbedrag van de aanbieding moet lager zijn dan 5 miljoen euro, berekend over een periode van 12 maanden.** Het is noodzakelijk om zich ervan te verzekeren dat het aantal openbaar aangeboden aandelen beperkt is, zodat het plafond van 5 miljoen euro in geen enkel geval kan worden overschreden (over een periode van 12 maanden)¹⁰. Elke openbare communicatie moet het maximale aantal aangeboden aandelen duidelijk aangeven.

- 5* Alle **documenten** met betrekking tot de openbare aanbieding moeten het totaalbedrag ervan vermelden, alsook de eventuele drempel per investeerder.

¹⁰ Om de overschrijding van het plafond te vermijden, volstaat het niet om indien nodig de intekeningen te beperken op het moment dat de kandidaat-vennoten zich aanmelden. Het is de aanbieding zelf die beperkt moet zijn.

ERKENDE COÖPERATIES

WAT IS EEN ERKENDE COÖPERATIE?

Het coöperatieve model is een manier van ondernemen, traditioneel gebaseerd op waarden als verantwoordelijkheid, gelijkheid en solidariteit. In België garandeert het juridische statuut van de coöperatie evenwel geen naleving van de coöperatieve principes.

De coöperatieve vennootschappen die onderstaande voorwaarden naleven, kunnen een erkenning krijgen van de minister van Economie om lid te worden van de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC).

Naast de vrijstelling van de prospectusverplichting geeft de erkenning recht op een aantal voordelen. U vindt meer uitleg op de website van de NRC.

AAN WELKE VOORWAARDEN¹¹ MOET DE COÖPERATIE VOLDOEN OM ERKEND TE WORDEN?

- * De toetreding tot de vennootschap is vrij, maar is onderworpen aan algemene toelatingsvoorwaarden.
- * Alle vennoten hebben een gelijke stem in de algemene vergadering. De statuten kunnen van deze regel afwijken op voorwaarde dat er geen enkele vennoot meer stemmen heeft dan een tiende van het aantal aanwezige en vertegenwoordigde aandelen.
- * De algemene ledenvergadering benoemt de commissarissen en de beheerders.
- * Er is een matige rentevoet (niet boven netto 6 procent, berekend op jaarbasis).
- * De bestuurders oefenen hun mandaat gratis uit.
- * De vennoten-klanten kunnen genieten van *ristorno*'s.
- * De vennootschap heeft als doel in de behoeften van zijn vennoten te voorzien.

De erkenning van de coöperatieve vennootschap geldt voor onbepaalde duur.

¹¹ Het Koninklijk Besluit van 8 januari 1962 over de vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, verduidelijkt deze voorwaarden.

HOE VERKRIJGT EEN COÖPERATIE DE ERKENNING VAN DE NATIONALE RAAD VOOR DE COÖPERATIE?

Voorafgaand aan elke erkenningsaanvraag moet de vennootschap nagaan of haar statuten in regel zijn met de erkenningsvoorwaarden.

Hoe verloopt de aanvraag **concreet**?

- * Download het formulier waarmee u de erkenning van een coöperatieve vennootschap aanvraagt op de website van de minister van Economie¹².
- * Stuur het formulier volledig ingevuld en vergezeld van een **geactualiseerde en volledige versie van de statuten** en het huishoudelijk reglement van uw vennootschap naar de Dienst Boekhoudrecht – Audit – Coöperatieven. Dat kan via e-mail naar AUC@economie.fgov.be.

Uw dossier wordt onderzocht om na te gaan of uw coöperatie aan de erkenningsvoorwaarden voldoet. Voldoet uw coöperatie aan de voorwaarden? Dan ontvangt u een kopie van het ministerieel besluit over de erkenning van uw coöperatie, vanaf de publicatie in het *Belgisch Staatsblad*, binnen de twee maanden die volgen op de aanvraag (indicatieve periode).

Indien uw coöperatie niet aan de erkenningsvoorwaarden voldoet, dan ontvangt u een motivatiebrief die verduidelijkt welke bepalingen in uw statuten en/of huishoudelijk reglement onverenigbaar zijn met de erkenning van uw coöperatie.

¹² <http://economie.fgov.be>

HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN IN DE PRAKTIJK

WELKE VRAGEN MOET U ZICH STELLEN VOOR U EEN OPENBAAR BEROEP DOET OP HET SPAARWEZEN?

- * Welk bedrag heeft de coöperatie nodig om haar eigen vermogen te versterken? Welke activiteiten vereisen extra financieringsbronnen?
- * Is het openbare beroep op het spaarwezen een relevante financieringsbron om het gewenste bedrag gedeeltelijk of volledig bijeen te brengen?
- * Moeten de maatschappelijke aandelen het variabele of vaste deel van het kapitaal versterken? Een versterking van het vaste deel van het kapitaal vergemakkelijkt de aanvraag van een banklening. Maar dat vereist wel een notariële akte.
- * Welke soort maatschappelijke aandelen stelt u voor? De keuze van de waarde en bijhorende rechten heeft een invloed op het beoogde publiek.

Naast deze financiële vragen mag u niet uit het oog verliezen dat het openbare beroep op het spaarwezen meer betekent dan gewoon een financieringsvorm. Denk maar aan de participatie en het ambassadeurschap. Dat past in een ontwikkelingsstrategie.

GEBRUIK VAN DE AFWIJKINGEN

Om vrijstelling te genieten van de verplichting om een prospectus te publiceren, moeten de coöperaties vóór de opening van de openbare aanbieding, alsook om de twaalf maanden in het geval van een permanente aanbieding, aantonen aan de FSMA dat de openbare aanbieding voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden.

Daarvoor moeten ze de bewijsdocumenten, zoals reclamebrochures en -folders, opsturen via e-mail naar intro.ems.exemption@fsma.be. De FSMA gaat dan na of de aanbieding voldoet aan alle voorwaarden, en stuurt een ontvangstbevestiging naar de verzender.

ERKENDE COÖPERATIES

Voldoen ze aan de voorwaarden zoals hiervoor beschreven, dan moeten coöperatieve vennootschappen geen prospectus publiceren bij een openbaar beroep op het spaarwezen.

Het is nochtans **sterk aanbevolen** om ook dan **het publiek grondig te informeren**. Zo kunnen de investeerders de eigenschappen, het risico en de modaliteiten begrijpen die voortvloeien uit het bezit van een coöperatief aandeel.

De verspreiding van volledige en kwaliteitsvolle informatie versterkt het verantwoordelijke karakter van het financiële instrument aangeboden aan het publiek. Die informatie maakt bovendien deel uit van de contractuele bepalingen, zodra de daaropvolgende intekening uitvoerbaar is. Elke foutieve of misleidende informatie activeert de contractuele verantwoordelijkheden van de uitgever.

Informatie voor het publiek

A. Informatie over de coöperatieve vennootschap en haar activiteiten:

- 1* **statuten en maatschappelijk doel** van de coöperatie;
- 2* **jaarverslag**;
- 3* **eventuele financiële projecten** via de verhoging van het maatschappelijk kapitaal.

B. Informatie over de aangeboden coöperatieve aandelen:

- 1* **informatie over de aangeboden aandelen:** categorie, bedrag van het aandeel, totaalbedrag van de aanbieding, eventuele drempel per investeerder, manier van intekening, ...
- 2* **informatie over het statuut van de vennoot** en de bijbehorende rechten en plichten:
  - * rechten en plichten als lid van de algemene ledenvergadering;

- * organisatie van het financiële en het werkingsverslag;
- * diensten en ristöns voor de vennoten;
- * mogelijkheid voor een minderjarige om vennoot te worden en gevolgen voor het aandelenbeheer.

3* informatie over het dividend:

- * berekeningswijze van het dividend en de beperking tot netto 6 procent per jaar;
- * verduidelijking over de dubbele voorwaarde voor de toekenning van een dividend: voldoende winstrealisatie in het kader van de wettelijke bepalingen en een beslissing van de beheerorganen van de coöperatie hierover;
- * aanwijzingen over de voorbije dividenden (met vermelding van de referentieperiode), en verduidelijking dat het niet gegarandeerd is dat deze resultaten in de toekomst kunnen worden behaald;
- * informatie over de vrijstelling van een deel van het dividend voor vennoten als natuurlijke personen en verwijzing naar de geldende fiscale reglementering.

4* **informatie over het risico** verbonden aan de intekening van de vennoot. Duidelijke uitleg over het risico dat het kapitaal niet zal worden terugbetaald aan de vennoot in geval van faillissement of stopzetting van de activiteiten van de vennootschap, of maar gedeeltelijk zal worden terugbetaald in geval van verlies;

5* **informatie over de modaliteiten voor de uitstap en de aandelenoverdracht:** hoe het kapitaal recupereren, voorwaarden voor de doorverkoop van aandelen, procedure bij een overlijden, ...

De FSMA adviseert overigens de betrokken coöperaties om de aandacht te trekken van het publiek op het feit dat de aanbieding gebeurt zonder publicatie van een prospectus.

Blijf duidelijk in elke communicatie naar het publiek: de intekening op coöperatieve aandelen is geen deposito!

WILT U HIEROVER MEER INFORMATIE?

Op de website www.financieringdichtbiju.be vindt u voorbeelden van documenten.

NIET-ERKENDE COÖPERATIES

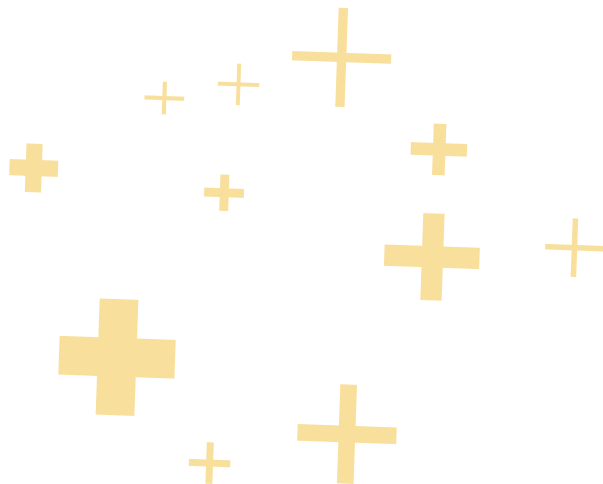
De niet-erkende coöperatieve vennootschappen die een openbaar beroep willen doen op het spaarwezen, moeten een prospectus publiceren die vooraf door de FSMA is goedgekeurd, tenzij ze in het kader van de wetgeving rond crowdfunding vallen.

De inhoud en de vorm van de prospectus zijn strikt gereguleerd, alsook de goedkeuringsprocedure van de FSMA. De wet bepaalt deze voorwaarden heel precies, dus gaan we hier niet gedetailleerd op in. Voor elke goedkeuringsaanvraag richt u zich tot de FSMA. Volg de procedure voor de indiening en behandeling van de uitgiftedossiers¹³.

Geldigheid van de prospectus en wijzigingen

De prospectus blijft twaalf maanden na publicatie geldig voor andere openbare aanbiedingen en toelatingen tot de verhandeling op een gereguleerde markt. Voorwaarde is wel dat de prospectus indien nodig geactualiseerd wordt.

Duiken er belangrijke nieuwe feiten of substantiële fouten op met betrekking tot de informatie in de prospectus na de goedkeuring ervan en kunnen die de evaluatie van de beleggingsinstrumenten beïnvloeden? Dan moeten die als dusdanig vermeld worden in een bijlage bij de prospectus die de FSMA goedkeurde.

¹³ Die procedure wordt toegelicht in de circulaire FSMA_2012_20 (*) van 11/12/2012, getiteld *Procedure voor de indiening en de behandeling van dossiers over openbare aanbiedingen*, beschikbaar op www.fsma.be

Kostprijs van de prospectus

Dit zijn de bijdragen die de FSMA ontvangt voor de goedkeuring van de prospectus:

Financieel instrument aangeboden aan het publiek	Soort uitgifte	Type prospectus	Bijdrage aan de FSMA
Vennootschapsaandeel (beneden de 10 miljoen euro)	Gerichte uitgifte van aandelen	<i>Klassieke</i> prospectus	9.885 €¹⁴
Coöperaties	Permanente uitgifte van aandelen (aanbiedingsprogramma)	<i>Basis</i> prospectus	10.080 €¹⁵
Obligatie uitgegeven door een vennootschap	Terugbetaling na de looptijd van het effect en toekenning van de vastgelegde interest	Prospectus	4000 €

Ook de samenstelling van de prospectus en de follow-up van het dossier van de goedkeuringsaanvraag brengen belangrijke kosten met zich mee voor de structuur die een openbaar beroep wil doen op het spaarwezen.

Coöperaties die een openbaar beroep willen doen op het spaarwezen kunnen voor de opmaak van hun dossier om de prospectus te laten goedkeuren doorgaans het advies van externe consultants vragen.

WILT U HIEROVER **MEER INFORMATIE?**

U vindt een voorbeeld van een prospectus over de uitgifte van aandelen van de coöperatieve vennootschap Incofin op de website www.incofin.com.

¹⁴ Een extra bijdrage van 2.520 euro is daarenboven verplicht als het prospectus moet worden aangepast of geactualiseerd.

¹⁵ Verhoogd met 378 euro per categorie of type van instrument gedekt door de prospectus.

ALLES OVER VZW'S EN HET OPENBARE BEROEP OP HET SPAARWEZEN

AANTREKKELIJKE FINANCIERINGSBRON

De verenigingen zonder winstoogmerk profiteren van een voordelig wettelijk stelsel. Dat maakt een financiering door de uitgifte van obligaties bij het publiek mogelijk. Er is geen verplichting om een prospectus te publiceren die door de FSMA is goedgekeurd.

Dit financieringsmiddel verkleint de afhankelijkheid van ondernemingen ten opzichte van financiële instellingen door het beroep op het publiek in de plaats te stellen of als aanvulling te gebruiken van eventuele bankleningen.

De obligatie-uitgifte is ook een handig middel in afwachting van subsidies. Op dezelfde manier vermindert een hybride financiering – obligatie-uitgifte én bankkrediet – de financieringskosten van een krediet.

Wie neemt in de vzw de beslissing om obligaties uit te geven: de raad van bestuur of de algemene vergadering? Dat hangt af van wat de statuten van de vzw vermelden over de bevoegdheden die aan de raad van bestuur gedelegeerd zijn.

... TE GEBRUIKEN MET DE NODIGE OMZICHTIGHEID!

Opgelet! Zoals bij een krediet van een kredietverstrekker moet de vzw na afloop van de obligatielening uiteraard het geleende kapitaal terugbetalen, verhoogd met de interesten die met de obligatiehouders zijn afgesproken.

Deze operatie moet gepaard gaan met de nodige omzichtigheid van de vzw-verantwoordelijken. De leningsovereenkomst wordt afgesloten met kredietverstrekkers – burgers die hun spaargeld ter beschikking stellen en verenigingen en ondernemingen die hun eigen fondsen vastzetten – die, in tegenstelling met een kredietinstelling, niet optreden als professionals.

Er kan dus geen sprake zijn van een lichtzinnige uitgifte van obligaties zonder zich vooraf ervan te verzekeren dat de vereniging in staat is om de lening terug te betalen met de bijbehorende interesten, op basis van een goedgekeurd liquiditeitsplan.

Net zoals bij een banklening kan de ondersteuning van een consultant nuttig zijn om de soliditeit van het financiële plan te testen en de modaliteiten van de operatie te verduidelijken.

Tot slot is het belangrijk om bij de uitgifte van obligaties aan de potentiële kredietverstrekkers nauwkeurige informatie te geven over de bestemming van de fondsen, het financiële plan van de vereniging en de middelen om de terugbetaling van de obligatielening en de betaling van de interesten op termijn mogelijk te maken.

DE UITGIFTE VAN OBLIGATIES IN DE PRAKTIJK

WELKE VRAGEN MOET U ZICH STELLEN VOOR U EEN OBLIGATIE UITGEEFT?

- * Welke activiteiten vereisen extra financieringsbronnen? Welk bedrag heeft de vzw nodig om haar eigen fondsen te versterken?
- * Welke verschillende financieringsbronnen zijn er mogelijk (subsidies, klassieke lening, lening bij alternatieve financiers, giften, ...)? Is de obligatie een relevante financieringsbron om het gewenste bedrag gedeeltelijk of volledig bijeen te brengen?
- * Wanneer en hoe zal de vzw in staat zijn om de geleende som, verhoogd met de interesten, terug te betalen?

HOE BEPAALT DE VZW DE EIGENSCHAPPEN EN MODALITEITEN VAN DE OBLIGATIE-UITGIFTE?

1. Bedrag van de obligatie

De vzw bepaalt naar eigen goeddunken de nominale waarde van de obligatie. Dat is het aankoopbedrag van de obligatie dat de uitgever belooft aan de kredietgever op de vervaldag terug te betalen. Het bedrag hangt af van het soort kredietverstrekker dat de vzw wil aantrekken. Een obligatie met een nominale waarde van 2500 euro haalt een ander type kredietverstrekker in huis dan een obligatie van 100 euro. Het is ook mogelijk om obligaties met een verschillende nominale waarde uit te geven.

2. Bedrag van de uitgifte

De vzw kan het totaalbedrag voorzien dat ze via de obligatie-uitgifte wil bijeenbrengen. Ze kan ook bepalen wat er zal gebeuren als de intekening het vastgelegde totaalbedrag overschrijdt: de som terugbetalen aan de personen die na de overschrijding hebben ingetekend of de obligaties aanvaarden tot een ander plafond dat vooraf werd vastgelegd.

Het is aanbevolen om de lening te begrenzen. De beschikking over te veel fondsen in vergelijking met de reële behoeften verplicht de vzw tot de betaling van onnodig veel interesten. Het is ook mogelijk om een minimumbedrag voor de uitgifte vast te leggen. Is dit bedrag niet bereikt op een bepaalde datum, dan heeft de uitgever het recht om de uitgifte te annuleren en de al uitgevoerde stortingen terug te betalen.

3. Termijn van de lening

Ook de termijn van de lening kiest de vzw zelf: zes maanden, een jaar, tien jaar, ... Ze kan ook obligaties uitgeven met een verschillende looptijd om zo meerdere profielen van kredietverstrekkers aan te trekken.

4. Rentevoet

De rentevoet moet op jaarbasis worden aangeduid. De aangeboden rentevoeten hangen af van de looptijd van de lening, maar ook van de economische en financiële context. Opdat de obligatie-uitgifte financieel voordelig zou zijn, volstaat het om een rentevoet vast te leggen die lager is dan de rente die de vzw voor een krediet moet betalen. Daartegenover is een aantrekkelijke rentevoet voor potentiële kredietverstrekkers een element om mee rekening te houden. De vzw kan zich altijd baseren op de rentevoeten van de OLO (*lineaire obligaties*) of van spaarrekeningen.

5. Intekenperiode en terugbetalingsdatum

De intekenperiode is vast of wordt afgesproken op het moment dat het beoogde bedrag voor de uitgifte is verkregen.

Om het beheer van de obligatie-uitgifte te vergemakkelijken, is het aan te raden om een datum voor de terugbetaling van de obligaties vast te leggen (bijv. de lening begint de dag na de afsluiting van de intekening en de terugbetaling gebeurt x maanden later).

WELKE INFORMATIE KRIJGEN DE POTENTIËLE KREDIETVERSTREKKERS?

Vzw's zijn niet verplicht om bij de uitgifte van obligaties de wettelijke bepalingen over de publicatie van een prospectus na te leven. Ze mogen dus naar eigen goeddunken communiceren over hun financiële instrumenten.

Toch is het sterk aan te bevelen om het publiek volledig te informeren. Zo begrijpen de kredietverstrekkers alle eigenschappen en risico's van dit financiële product.

De verspreiding van volledige en kwaliteitsvolle informatie versterkt het verantwoordelijke karakter van het financiële instrument aangeboden aan het publiek. Deze informatie maakt bovendien deel uit van de contractuele bepalingen, zodra de daaropvolgende intekening uitvoerbaar is. Elke foutieve of misleidende informatie activeert de contractuele verantwoordelijkheden van de uitgever.

Informatie voor het publiek

A. Informatie over de vzw en haar activiteiten:

- 1* **statuten en maatschappelijk doel** van de vzw;
- 2* **jaarverslag**;
- 3* **beschrijving van de financiële projecten** via de obligatie-uitgifte;
- 4* **financieel plan en inkomstenbronnen** met het oog op de terugbetaling van het kapitaal en de interesten op termijn.

B. Informatie over de aangeboden obligaties:

- 1* **informatie over de aangeboden obligaties**: bedrag, termijn, rentevoet, ...;
- 2* **informatie over de intekenperiode en de modaliteiten, ...**;

3* **informatie over de rentevoeten en de roerende voorheffing**:

- * verduidelijking over de berekening van de interesten; Het is aan te bevelen om het rendement duidelijk voor te stellen om een vergelijking mogelijk te maken met het rendement van andere producten. Het is gebruikelijk om de rentevoet op jaarbasis te geven.
- * verduidelijking over de bevrijdende roerende voorheffing (zie p.33) en verwijzing naar de wetgeving die van toepassing is.

4* **informatie over het risico** verbonden aan de obligaties: duidelijke uitleg over de mogelijkheid dat het kapitaal niet zal worden terugbetaald aan de kredietverstrekker in geval van faillissement of stopzetting van de activiteiten van de vzw;

Het is belangrijk om te verduidelijken dat de investeerder met dit instrument geld leent aan de vzw die zich engageert om het geïnvesteerde kapitaal terug te betalen en op de uiteindelijke vervaldag een interest te betalen. Het is aan te bevelen om ook te vermelden dat, door een fout van de uitgever, de investeerder het risico loopt dat hij het bedrag waarop hij recht heeft niet zal kunnen recupereren en zijn geïnvesteerde kapitaal zal verliezen.

5* **informatie over de modaliteiten van de doorverkoop of overdracht van een obligatie vóór de vervaldag**: hoe kan de kredietverstrekker zijn kapitaal recupereren? Kan hij vrij zijn obligatie doorverkopen voor de vervaldag is bereikt? Wat gebeurt er in geval van een overlijden? ...

Het is passend om de bepalingen over de terugbetaling van het kapitaal duidelijk en ondubbelzinnig te formuleren (bijvoorbeeld recht op terugbetaling van het geïnvesteerde kapitaal aan 100 procent op de vervaldag). Het is ook aan te bevelen om duidelijk te vermelden wie verantwoordelijk is voor de terugbetaling en hoe die zal worden uitgevoerd.

WILT U HIEROVER MEER INFORMATIE?

U vindt voorbeelden van documenten op de website www.financieringdichtbiju.be.

WELKE INFORMATIE VRAAGT DE VZW AAN DE INTEKENAARS?

De intekenaar wordt beschouwd als de **ontvanger** van de interesten. De vzw moet op zijn minst deze informatie inwinnen:

- * de soort obligaties (indien verschillende obligaties worden aangeboden) waarop hij wil intekenen en het aantal;
- * alle gegevens over de bankrekening waarop de interesten moeten worden betaald;
- * de naam en voornaam, het adres, het rijksregisternummer, het telefoonnummer en het e-mailadres van de intekenaar als hij een natuurlijke persoon is;
- * de benaming, het adres, het btw-nummer of kruispuntbanknummer, het telefoonnummer, het e-mailadres en de contactpersoon van de intekenaar als hij een rechtspersoon is.

BELASTING OP DE INTERESTEN

De inkomsten uit de obligaties — de interesten — zijn onderworpen aan een afhouding aan de bron: de roerende voorheffing die van toepassing is op het moment van de uitbetaling. De rentevoet van de roerende voorheffing bedroeg 25 procent in juli 2014.

De afhouding aan de bron van de roerende voorheffing moet worden uitgevoerd door de vzw die de obligaties uitgeeft. **De vzw is dus de roerende voorheffing VERSCHULDIGD en moet de aangifte doen. Ook de betaling van de roerende voorheffing aan de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën is een taak voor de vzw. Dat moet gebeuren binnen de vijftien dagen na de toekenning of betaling van de inkomsten aan de houder van de obligatie.**

Opgelet! Staat de roerende voorheffing niet op de rekening van het belastingkantoor binnen de vijftien dagen, dan wordt het bedrag verhoogd met nalatigheidsinteresten.

Deze aangifte doet de vzw met een apart formulier voor elke intekenaar, op papier of digitaal via Rv-on-web. Alle informatie over de procedure en het aangifteformulier vindt u op de website van de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën¹⁶.

Voor **particulieren** is de roerende voorheffing bevrijdend: de interesten hoeven niet te worden vermeld in de aangifte van de personenbelasting op voorwaarde dat de vzw de roerende voorheffing afhoudt aan de bron.

Vragen? Neem contact op met het Contactcenter van de FOD Financiën.

¹⁶ http://financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voorheffingen/roerende_voorheffing

ENERGENT (CVBA)

EnerGent cvba is een coöperatieve vennootschap in oprichting die de 7 ICA-principes (<http://www.energent.be/node/11>) onderschrijft. Een bedrijf dus, maar wel één met sociaalecologische doelen, een transparante structuur en rechtstreekse burgerparticipatie. EnerGent verenigt burgers in hun streven naar een duurzame en klimaatneutrale samenleving, en trekt daarvoor de nodige financiële middelen aan. Vennoten kunnen daarin participeren door aandelen te kopen. Met die middelen investeert EnerGent in hernieuwbare-energieprojecten, de realisatie van energiebesparingen en het leveren van energiediensten. EnerGent wil graag participeren in **windenergieprojecten in Oost-Vlaanderen** en daar zijn reële mogelijkheden toe die zich **vanaf 2015** kunnen vertalen in **concrete investeringen**. Men werkt ook nauw samen met andere energiecoöperaties onder de koepelorganisatie REScoop.be.

In een systeem van rechtstreekse participatie, zoals bij EnerGent, is de coöperatie zelf eigenaar of mede-eigenaar van bijvoorbeeld de windmolen. Dit betekent dat de aandeelhouders via de algemene vergadering het beleid van de coöperatie kunnen sturen. Maar participeren wordt bij EnerGent ook breder gezien: mensen mogen steeds op een of andere manier meewerken aan EnerGent en kunnen steeds hun project of idee doorgeven.

Men kan intekenen op de aandelen van EnerGent, via hun website. De waarde van één aandeel bedraagt 100 €, en het aantal is momenteel beperkt tot 30 per vennoot. Er zijn geen instap- of uitstapkosten en elke aandeelhouder heeft één stem op de algemene vergadering. Er wordt ook expliciet gewezen op het feit dat het aandeel wel degelijk een risicoproduct is, en men raadt de mensen aan om in dit beginstadium niet meer dan vijf aandelen te kopen.

KASTEELKLOOSTER SINT-JANSBERG (CVBA)

Kasteelklooster Sint-Jansberg cvba omschrijft zichzelf als een 'feest-, leer- en inspiratieplek'. Het project omvat een combinatie van uitbating voor feesten en een platform voor projecten rond duurzaamheid en persoonlijke ontwikkeling. Via het landbouwproject, de woon- en leefwijze, het educatief en feestelijk aanbod voor particulieren, bedrijven en organisaties bieden ze anderen de kans om samen met hen deze inspirerende verandering naar een welvaartseconomie mee te maken. De betekenis van 'economie' verwijst naar het handelen van de mens om in zijn behoeften te voorzien. 'Welvaart' staat voor de mate waarin de behoeften met de beschikbare middelen kunnen worden bevredigd. Het Kasteelklooster wenst een brug te slaan naar een samenleving die zijn welvaartsbepaling baseert op welzijn: het geluk en de gezondheid van de mens en de omgeving waarin hij leeft.

Het geheel van activiteiten en diensten wordt gedragen door een coöperatieve vennootschap (CVBA), opgericht juli 2012. Een coöperatieve leunt het best aan bij de waarden van het project: veel vennoten die zich betrokken voelen bij het project of het project uit sympathie financieel willen onderbouwen. Het is een project voor en door de gemeenschap en wil die gemeenschap ook zoveel mogelijk betrekken. Een jaar later, juni 2013, droeg de voormalige eigenaar alle aandelen van het bestaande bedrijf met het domein en gebouwen over aan de CVBA. September 2013 kreeg het Sint-Jansbergklooster de mogelijkheid van de FSMA om de financiering volledig volgens het boekje te regulariseren. Daaropvolgend werd in oktober 2013 een eerste versie van het prospectus ingediend. In de herfst van 2013 werd publieke financiering, in de vorm van aandelen of leningen, verkregen van geïnteresseerden die zo 'vierkante meter of peter' konden worden van het project. In het kader van de recent gewijzigde prospectusplicht denkt men eraan binnenkort een nieuwe oproep te lanceren.

HEFBOOM (CVBA)

Hefboom cvba is in 1985 opgestart om organisaties uit de sociale en duurzame economie te financieren. Inmiddels stelt Hefboom zijn financieringsproducten ook ter beschikking aan de social profit in het algemeen. De organisatie ondersteunt bijvoorbeeld tewerkstellings- en opleidingsinitiatieven voor kansengroepen, projecten in de welzijnszorg, projecten rond milieu en duurzaamheid,... Binnen deze doelgroep is een grote diversiteit: van kleinschalige initiatieven tot fikse ondernemingen met 300 werknemers of meer, van sterk geprofessionaliseerde bedrijven tot projecten die voornamelijk drijven op vrijwilligers.

Al hun kredietformules zijn erop gericht om organisaties in staat te stellen hun missie efficiënt te realiseren. De meeste organisaties komen bij Hefboom terecht voor investeringskredieten, bedrijfskapitaal kredieten en overbruggingskredieten.

Het kapitaal van de Hefboomaandeelhouders wordt ingezet om de projecten met een maatschappelijke meerwaarde te ondersteunen. De aandeelhouders hebben via de algemene vergadering inspraak in de investeringspolitiek van Hefboom en bouwen dus ook op die manier actief en bewust mee aan een sociale en duurzame samenleving.

ADRESSENBOEK

FSMA

(Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten)
www.fsma.be
Congreslaan 12-14, 1000 Brussel
Tel.: 02 220 52 11

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

<http://economie.fgov.be>
Contact Center : 0800/120.33

1° Nationale Raad voor de Coöperatie

http://economie.fgov.be/nl/ondernemingen/leven_onderneming/Commissies_en_adviesorganen/Nationale_Raad_Cooperatie/

2° Erkennung van coöperaties

http://economie.fgov.be/nl/ondernemingen/leven_onderneming/oprichting/structuur/vennootschapsvormen/Cooperatieve_vennootschappen/Erkenning/

3° Bevoegde instantie voor de erkenning van coöperaties

Algemene Directie Economische Reglementering
Dienst Boekhoudrecht – Audit – Coöperatieven – Corporate Governance
North Gate III, Koning Albert II-laan 16, 1000 Brussel
Tel.: 02 277 84 41
AUC@economie.fgov.be

FOD Financiën

<http://financien.belgium.be>
Contact Center : 0257/257 57

Febecoop

(verdediging, promotie en verspreiding van de coöperatieve principes)
www.febecoop.be

SAW-B

(federatie van sociale ondernemingen)
www.saw-b.be

Réseau Financité

(ter bevordering van een verantwoordelijke en solidaire financiering)
www.financite.be

DANKWOORD

Deze praktische gids over de directe investering, gericht naar coöperaties en vzw's, is een publicatie van Réseau Financité, SAW-B en Febecoop.

AUTEURS

Lise Disneur, Arnaud Marchand, Pierre van Steenberghe en Jean-Pierre Pollenus.

DANKWOORD

Aan onze eindredacteers Bernard Bayot, Karel Verhaeghe en Laurence Roland.

Deze publicatie wordt gefinancierd door de Europese Unie en de Nationale Loterij.

Deze publicatie weerspiegelt alleen het standpunt van de auteurs. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de inhoud in deze publicatie.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Bernard Bayot

Rue Henri Lecocq, 47, bus 1 – 5000 Namur T.
+32(0)2 340 08 60 – F. +32(0)2 706 49 06
www.financite.be

ILLUSTRATIES EN LAY-OUT

www.fabiennebonnon.be

Een website om het openbare beroep
op het spaarwezen te bevorderen:

financieringdichtbij**u**.be

De website financieringdichtbiju.be is beschikbaar **vanaf september 2014**. Hier kunnen alle coöperaties en vzw's die een beroep doen op het openbare spaarwezen hun activiteiten aan het publiek voors-
tellen. **Maak uw projecten kenbaar!**